

Nr 45

Utlåtande i anledning av motioner om inrättande av ett nordiskt forskningscentrum för miljövard.

Till jordbruksutskottet har hänvisats följande av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

dels de likalydande motionerna I: 265 av herrar Wirtén och Skårman samt II: 300 av herr Strömberg m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar som sin mening att Sverige i Nordiska rådet tar initiativ till inrättandet av ett nordiskt miljövarðscentrum knutet till ett universitet i något av de nordiska länderna,

dels de likalydande motionerna I: 422 av herr Bohman m. fl. samt II: 466 av herr Holmberg m. fl. vari, såvitt nu är i fråga, hemställts om åtgärder i syfte att åstadkomma ett nordiskt institut för framtidsforskning på miljöområdet.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionerna I: 265 och II: 300 från statens naturvårdsverk samt över motionerna I: 422 och II: 466, såvitt nu är i fråga, från statens naturvårdsverk, statens planverk, Svenska kommunförbundet och Sveriges industriförbund. Se resp. bilaga 1 och 2 till detta utlåtande.

Utskottet. Föreliggande motionsyrkanden om att inrätta ett särskilt nordiskt institut eller centrum för miljövarðsforskning syftar till att åstadkomma en ökad samordning av forskningen på ifrågavarande område inom de nordiska länderna. Eftersom miljövarðsproblemen i regel är likartade i dessa länder skulle en samordning enligt motionärernas mening höja forskningens effektivitet samtidigt som de ekonomiska resurserna på forskningsområdet bättre skulle kunna tillvaratas.

Miljöfrågornas karaktär utgör enligt utskottets mening ett starkt motiv för ett samarbete över gränserna i fråga om insatserna på miljövarðens område. Särskilt inom ett område som Norden med i huvudsak likartade problem inom de olika länderna synes vinsterna kunna bli stora av en samordning när det gäller åtgärder för att komma till rätta med miljöförstöringen. Inte minst gäller detta på forskningens område. Som framgår av remissutlåtandena bedrivs också ett omfattande nordiskt samarbete och in-

formationsutbyte inom miljövärdetsforskningen. Bl. a. sker sådant samarbete inom ramen för Nordforsk. I enlighet med en rekommendation av Nordiska rådet pågår vidare underhandlingar i syfte att upprätta ett kontaktorgan med uppgift att följa planeringen och verksamheten på miljövärdetsområdet.

Enligt utskottets mening är det givetyvis värdefullt att de nordiska samordningssträvandena på miljövärdetsforskningens område intensifieras. Utskottet är dock i likhet med de i ärendet hörda remissinstanserna inte övertygat om att dessa strävanden kommer att främjas av en sådan institutionalisering av forskningssamarbetet på detta område som föreslås i motionerna. En fortsatt utveckling av samarbetet mellan befintliga myndigheter och organ inom de olika länderna i former som redan inlett torde vara att föredraga. Utskottet hemställer således

att riksdagen lämnar motionerna I: 265 och II: 300 samt I: 422 och II: 466, såvitt nu är i fråga, utan åtgärd.

Stockholm den 17 november 1970

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Hedström (s), Carl Eskilsson (m)*, Magnusson (s), Augustsson (s), Skagerlund (fp), Svernungsson (m)*, Manne Olsson (s), Åkesson (fp) och Nils Nilsson (cp);

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Arweson (s), Johanson i Västervik (s), Antby (fp), Eliasson i Moholm (m)*, Lundmark (s)*, Trana (s)*, fru Lindberg (s), herr Persson i Heden (cp) och fru Sundström (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Yttrande över motionerna I: 265 och II: 300**Statens naturvårdsverk (4.3.1970)**

Naturvårdsverket finner för närvarande att initiativ till ett särskilt centrum eller institut för miljövårdsforskning inte är erforderliga då såväl ett tilltänkt kontaktorgan som planerade administrativa och andra åtgärder i de övriga nordiska länderna kan väntas leda till en önskvärd samordning. Därutöver anför naturvårdsverket.

Statens naturvårdsverk har i samband med tidigare förslag om internationella institut för miljövårdsforskning (t. ex. motion nr I: 863 och II: 959, 1969) haft anledning erinra om det omfattande samarbete och informationsutbyte på detta forskningsområde, som bedrivs inom de internationella organisationerna, t. ex. FN:s fackorgan främst UNESCO, FAO och WHO, inom FN:s Europakommission samt OECD.

Vid sidan av verksamheten inom dessa organisationer bedrivs det nordiska samarbetet om miljövårdsforskning också i andra former bl. a. inom Nordforsk (jfr NU 1969: 3).

Vidare vill verket erinra om Nordiska rådets rekommendation nr 4: 1969 angående samarbete i föroreningsfrågor. Med anledning av denna rekommendation hölls den 2 december 1969 ett sammanträde i Stockholm på tjänstemannanivå för preliminära överläggningar. Ett nytt sammanträde planeras inom den närmaste framtiden i Köpenhamn, varvid beslut troligen kommer att fattas om upprättande av ett kontaktorgan för miljövårdsfrågor. Kontaktorganets huvuduppgifter blir att nära följa planeringen och verksamheten på miljövårdsområdet samt att befordra de möjligheter till nordiskt samarbete som därvid framkommer. Genom ett fortlöpande utbyte av informationer och erfarenheter rörande de nordiska miljövårdsprogrammen ökar möjligheterna till samordning av olika projekt och verksamheter för att undvika dubbelarbete och för att gemensamt utnyttja personal och andra knappa resurser.

Såvitt känt pågår inom Danmark, Finland och Norge utredningar för att stärka administration och förvaltning på miljövårdsområdet. Dessa utredningar torde inom en tämligen nära framtid komma att resultera i förslag ägnade att underlätta samarbete och informationsutbyte mellan de nordiska länderna.

Med hänsyn till det vida ämnesområde miljövårdsforskningen spänner över och till att den ofta är integrerad med annan naturvetenskaplig, teknisk etc. forskning är det enligt naturvårdsverkets uppfattning inte önskvärt eller lämpligt att samla all sådan forskning till en institution. Förslaget i motionerna synes också i första hand syfta till en administrativ samordning av forskningsinsatserna och informationsutbytet.

Yttranden över motionerna I: 422 och II: 466**Statens naturvårdsverk (4.3.1970)**

Naturvårdsverket hänvisar till sina i yttrande över motionerna I: 265 och II: 300 redovisade synpunkter.

Statens planverk (5.3.1970)

Planverket anser att den nordiska samordningen av framtidsforskningen inom miljövårdsområdet i första hand bör åstadkommas inom befintliga institutioner och då bl. a. kunna bedrivas inom nordiska institutet för samhällsplanering.

Svenska kommunförbundet (13.3.1970)

Förbundets styrelse kan med hänsyn till den aktivitet, som redan förekommer på förevarande område, inte se något skäl att tillstyrka åtgärder för ett speciellt nordiskt institut för framtidsforskning på miljöområdet. Styrelsen anför följande motivering.

Miljöproblemen är i stor utsträckning internationella. F. n. satsas världen över avsevärda belopp på forskning för en bättre miljö. Särskilt i ett litet land som vårt med begränsade resurser är det angeläget hålla kontakt med den forskning som bedrivs på annat håll och få del av där vunna resultat. Sveriges behov av forskningskontakter utåt synes i stort sett väl tillgodosett. Dessa kontakter tar närmast sikte på inbördes information. I förhållande till de nordiska länderna är kontaktverksamheten av naturliga skäl mer utbyggd. Ett mera organiserat samarbete på miljövårdens område har för övrigt inletts på senare tid inom ramen för Nordforsk. Avsikten är att även åstadkomma en samordning av forskningsinsatserna, till en början i form av fördelning av olika forskningsuppgifter.

Styrelsen ställer sig självfallet positiv till alla strävanden att förstärka de nordiska ländernas forskningsresurser på miljövårdsområdet genom ökat samgående. Som synes har vissa åtgärder vidtagits i denna riktning. De planer på en successiv utbyggnad av detta samgående som redan finns bör fullföljas i snabbast möjliga takt.

Sveriges industriförbund (10.3.1970)

Industriförbundet anser liksom motionärerna att det nordiska samarbetet på miljövårdens område bör intensifieras. Detta gäller inte minst forskning-
en, där varje onödigt dubbelarbete i Norden måste undvikas. I sitt yttrande över t. ex. naturresursutredningens betänkande gav förbundet också uttryck

för denna principiella uppfattning — vilken för övrigt väl stämde med utredningens egen mening. Det förefaller dock förbundet tveksamt om detta samarbete skulle främjas av den institutionalisering som nu föreslås. Det bör snarare växa fram som en naturlig följd av ett fortgående samarbete mellan de olika institutionerna — och i takt med att antalet miljövårdsforskare ökar.